

Szabics András Zsolt

A fenntartható felzárkózásunk záloga a versenyképességi reformok átfogó végrehajtása

A Versenyképességi tükröt, amelynek célja a 2019-ben bemutatott 330 pontos Versenyképességi program megvalósulásának utókövetése, 2022-ben harmadik alkalommal jelenteti meg a Magyar Nemzeti Bank. A koronavírus-járvány által rendkívüli módon megnehezített körülmények ellenére a program javaslatainak összesített teljesülése a 2020. végi 34 százalékról 42 százalékra emelkedett, emellett a 330 javaslatból 253 esetében már megindult a megvalósulás. A látott eredmények ellenére további erőfeszítések szükségesek a versenyképességi reformok teljes végrehajtására, ugyanis csak ezáltal biztosítható az ország fenntartható felzárkózása.

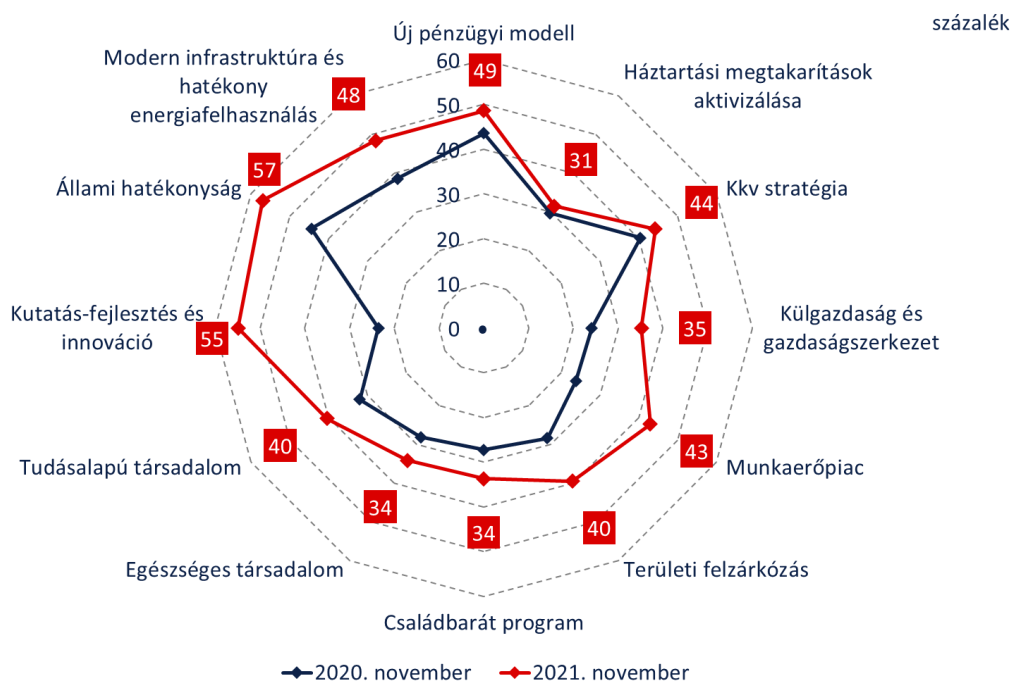
A koronavírus járvány tapasztalatai megerősítették, hogy a sikeres gazdasági felzárkózáshoz teljes versenyképességi fordulat szükséges. A magyar gazdaság a sikeres gazdaságpolitikai reformoknak köszönhetően 2013-tól egyensúlyi felzárkózási pályára állt, 2013-2019 között 2 százalékponttal magasabb növekedést értünk el, mint az Európai Unió átlaga. A stabil makrogazdasági alapok és az elindult versenyképességi reformok lehetővé tették, hogy a koronavírus járvány gazdasági sokkhatása is mérsékeltebb legyen az Unió átlagánál. A gazdaság újraindulását követően már jól látható, hogy csak akkor tud hazánk sikeresen felzárkózni a fejlett európai országokhoz, ha a versenyképességi reformok széleskörű megvalósítását végrehajtjuk. Különösen igaz ez a digitalizáció és a zöld gazdasági átállás kulcsterületein.

Az MNB 330 pontos versenyképességi programjának prioritással súlyozott megvalósulása 34 százalékról 42 százalékra emelkedett egy év alatt, ami 8 százalékpontos előrelépést jelent a koronavírus járvány ellenére is. A koronavírus járvány nem tudta megtörni a Versenyképességi program megvalósulásának folytatódását, azonban az egy évvel korábbi összehasonlításához képest kisebb mértékben nőtt az összesített megvalósulás (12 után 8 százalékponttal). A 330 javaslatból 253 esetében (77 százalékban) már elindult a javaslatok megvalósulása. A 253 javaslatból egyelőre 133 megkezdődött, 101 részben megvalósult és 19 már teljesen megvalósult.

Mind a 12 területen történt előrelépés 2021 folyamán, a legmagasabb megvalósulási szint az állami hatékonyság, a kutatás-fejlesztés és innováció, valamint az új pénzügyi modell területén azonosítható (1. ábra). Az új pénzügyi modell (49 százalék) területén az emelkedő megvalósulásban jelentős szerepe volt a Magyar Nemzeti Banknak. A jegybank többek között megjelentette a hitelintézetek digitális

transzformációjáról szóló ajánlást, az azonnali fizetési rendszer és a minősített fogyasztóbarát termékek pedig folyamatos fejlesztéssel mentek keresztül. A legnagyobb előrelépést elérő területek közös pontja, hogy mindegyiken több olyan intézkedés is bevezetésre került, amely a digitális átállást célozza. Az állami hatékonyság javulását támogatta a bürokratikus terhek csökkentése például az e-közigazgatás fejlesztésével, valamint a 2022 elejétől 4 százalékponttal tovább csökkenő munkáltatói adóteher, így 6 év alatt 28,5 százalékról 13 százalékra mérséklődött. A kutatás-fejlesztés és innováció (55 százalék) területén lényeges intézkedés volt *Magyarország Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Stratégiájának* elfogadása, amely 2030-ra a GDP 3 százalékának megfelelő K+F kiadás elérését jelöli ki célként.

1. ábra: A versenyképességi javaslatok megvalósulásának összesített mértéke témakörönként

Forrás: MNB.

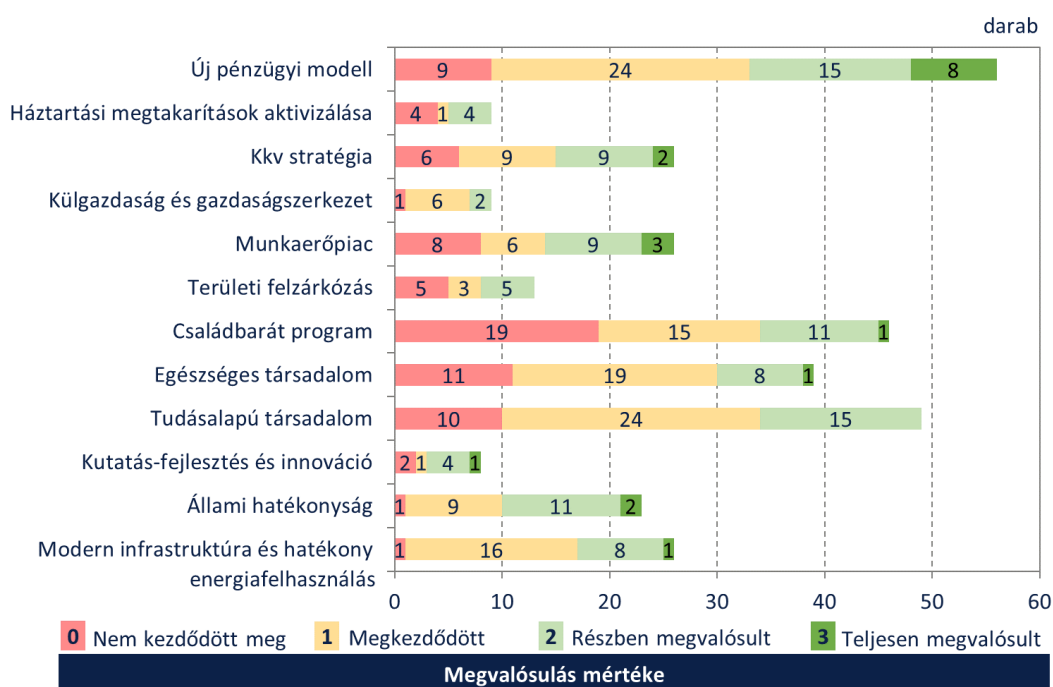
A zöld gazdasági átállást támogató, több területet is érintő és nagy hatással járó intézkedések bejelentésére került sor 2021-ben. A fenntartható fejlődéshez a magyar gazdaságban is szükségszerű a zöld átállás, ennek elérését segíti, hogy az MNB Európában elsőként kapott fenntarthatósági mandátumot. Ennek szellemében a jegybank bejelentette a Zöld Otthon Programját, amellyel kedvező kamatozású finanszírozási forráshoz juthat a lakosság magas energiahatékonyságú ingatlan építése/vásárlása esetén. A zöld átállást támogatja a kormány két programja is, a Nemzeti Tiszta Fejlődés Stratégiája és a Klíma- és Természetvédelmi Akcióterv. Utóbbi

akcióterv kitűzött célja, hogy 2050-re elérje az ország a teljes klímasemlegességet, ennek érdekében például betiltásra kerülnek az egyszer használatos műanyagok.

A vizsgált területeken jelentős növekedési tartalékok azonosíthatók

A mutatott előrelépés ellenére a 12 meghatározó versenyképességi terület közül mindegyikben azonosítható növekedési tartalék (2. ábra). Az egyes területeken eltérő megvalósulási értékeket találunk, azonban jelenleg egyetlen olyan terület sincs, ahol az összes javaslat megvalósulása legalább elindult volna. A javaslatok darabszámát vizsgálva mindössze 3 területen (külgazdaság és gazdaságszerkezet, állami hatékonyság, modern infrastruktúra és hatékony energiafelhasználás) maradt 1-1 nem megkezdett javaslat. A fejlődési potenciált jól mutatja, hogy a 330 javaslatból 120 javaslat (36 százalék) jutott el részben megvalósult vagy teljesen megvalósult státuszba.

2. ábra: A versenyképességi javaslatok megvalósulása témakörönként (2021)

Forrás: MNB.

A megfelelő minőségű humán tőke biztosítása jelenti a legnagyobb kihívást a magyar gazdaság számára. A munkavégzés elismerését növeli és a munkavállalást is ösztönzi a minimálbér 2022 eleji 20 százalékos emelése, valamint a 25 éven aluliak szja-mentessége. Mindeközben a vállalatok bérköltségeinek nagyobb mértékű növekedését ellensúlyozza, hogy a vállalatok közterhei 4 százalékponttal tovább csökkentek. A munkaerőpiac versenyképessége mennyiségi oldalról a munkaerő-tartalékok bevonásával további javítható, miközben a munkaképes korú korosztályok

létszámának fokozatos csökkenése megnehezíti a teljes létszám növelését. A humán tőke versenyképességét minőségi oldalról nagymértékben befolyásolja az oktatási és képzési rendszer. A tudás- és technológiaintenzív növekedési modellre történő átalálás az alapkészségek fejlesztése mellett a nyelvi és digitális készségek fokozott fejlesztését igényli. Szorosan kapcsolódó terület az egészségügy, ahol jelentős pozitív változások indultak el az ágazat átfogó és jelentős bérrendezésével, valamint az alapellátás praxisközösségek kiterjesztésével történő megerősítésével. A megfelelő munkaerő folyamatos rendelkezésre állásához azonban szükséges az egészségügyi prevenció megerősítése, valamint az intézményesített finanszírozási források növelése a Jóléti Alapokkal.

A vállalatok működése és beruházási tevékenysége kapcsán kulcsfontosságú a finanszírozási források elérhetősége. A megfigyelhető fejlődés ellenére a hazai pénzügyi közvetítőrendszert továbbra is magas működési költség és THM alapú hitelfelár jellemzi, emellett a vállalatok forrásszerzési lehetőségei nem kellően diverzifikáltak, ezért az alternatív finanszírozási források további erősítése szükséges. Ez utóbbi téren az MNB Növekedési Kötvényprogramja jelentős előrelépést eredményezett. Kormányzati oldalról előremutató a Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégia megalkotása, amely többek között a kkv szektor kutatás-fejlesztési és innovációs ökoszisztémájának fejlesztésével, valamint a digitalizáció erősítésével egy nemzetközileg is versenyképes KFI rendszer kialakítását tűzte ki fő célul. Emellett a szabadalmi oltalmak első három évének díjmentessége is hozzájárul az innovációs tevékenységek ösztönzéséhez.

Az MNB versenyképességi programjának megvalósítása a koronavírus-válság ellenére folytatódott 2021 folyamán, a fenntartható felzárkózáshoz azonban teljes versenyképességi fordulatra van szükség. Az MNB 330 pontos versenyképességi programjának összesített megvalósulása 34-ről 42 százalékra emelkedett 2021. végére. A koronavírus járvány újabb hullámai ellenére tehát folytatódtak a versenyképességi reformok, azonban mindegyik versenyképességi területen továbbra is számottevő növekedési potenciál azonosítható. Annak érdekében, hogy sikeresen fel tudjon zárkózni Magyarország a fejlett európai országokhoz, elengedhetetlen a teljes versenyképességi fordulat végrehajtása.

„Szerkesztett formában megjelent a Portfolio.hu oldalon 2022. március 9-én.”